

Rozvahy k 31. 12. 2021	M + D1	Konsolidační úprava	Konsolidace
Dlouhodobá hmotná aktiva	26 000	–	26 000
Finanční investice v D1	5 000	–5 000	–
Goodwill	–	600	600
Krátkodobá aktiva	5 500	–	5 500
Aktiva celkem	36 500	–4 400	32 100
Základní kapitál	10 000	–4 000	6 000
Nerozdělené zisky	16 500	–1 500	15 000
Nekontrolní podíly	–	1 100	1 100
Závazky	10 000	–	10 000
Vlastní kapitál a závazky celkem	36 500	–4 400	32 100

Efekt akvizice dceřiné společnosti – nepřímé nekontrolní podíly

Nyní předpokládejme, že společnost D1 pořídí v dalším období podíl v dceřiné společnosti D2. Tento nový dceřiný podnik již není vlastněn přímo mateřskou společností. Kromě přímých nekontrolních podílů vznikají i nepřímé vazby, tedy nepřímé nekontrolní podíly. Technika sestavení konsolidace v takové víceúrovňové skupině může být v zásadě dvojitá:

- přímá konsolidace, kdy je sestavena jedna konsolidace až na úrovni mateřské společnosti, nebo
- postupná konsolidace, kdy jsou na úrovni jednotlivých nižších celků sestavovány tzv. subkonsolidace, které následně vstupují do konsolidace mateřské společnosti, v našem příkladu by se tedy jednalo o subkonsolidaci na úrovni společnosti D1.

Volba techniky je zcela na uvážení mateřské společnosti. V našem ilustrativním příkladu se zaměříme na postupy a výpočty nutné pro přípravu konsolidace přímou metodou.

Vraťme se tedy k příkladu, v němž uvažujeme, že dceřiný podnik D1 pořídil 100% majetkovou účast ve společnosti D2. K akvizici došlo 1. ledna 2022 a za podíl zaplatil 3,5 milionu Kč. Individuální účetní výkazy společnosti M a D1 jsou stejné jako v předcházejícím příkladu, s výjimkou společnosti D1, která za své peněžní prostředky pořídila účast ve společnosti D2. Účetní výkazy jednotlivých společností jsou uvedeny v tabulce dále.

Rozvahy k 1. 1. 2022	M	D1	D2
Dlouhodobá hmotná aktiva	18 000	8 000	4 000
Finanční investice v D1	5 000	–	–
Finanční investice v D2	–	3 500	–
Krátkodobá aktiva	2 000	–	200
Aktiva celkem	25 000	11 500	4 200
Základní kapitál	6 000	4 000	2 000
Nerozdělené zisky	15 000	1 500	1 000
Závazky	4 000	6 000	1 200
Vlastní kapitál a závazky celkem	25 000	11 500	4 200

Stejně jako u předchozího příkladu je nutné vypočítat výši nekontrolních podílů a goodwill k datu akvizice. Skupina se rozhodla ocenit nekontrolní podíly opět na bázi poměrné hodnoty čistých aktiv společnosti D2 a ani tentokrát nebylo při akvizici identifikováno žádné přecenění aktiv ani závazků.

Nekontrolní podíly v D2 k datu akvizice	
Přímé nekontrolní podíly v % (dle podílu D1 v D2)	0 %
Hodnota čistých aktiv D2 (4 200 – 1 200)	3 000
Nekontrolní podíly (0 % x 3 000)	0

Výpočet goodwillu	
Počáteční ocenění investice v D2	3 500
Hodnota nekontrolních podílů k datu akvizice	–
Mínus čistá aktiva D2 k datu akvizice	–3 000
Goodwill	500

Zde malé zastavení. Jak již bylo zmíněno, konsolidace se sestavuje přímou metodou, tedy až na úrovni matky. Celkový (tedy přímý i nepřímý) podíl skupiny ve společnosti D2 je z pohledu matky 80 %, tedy 100 % (podíl D1 v D2) x 80 % (podíl M v D1), a celkové nekontrolní podíly jsou ve výši 20 %. Někdo by mohl očekávat, že nekontrolní podíl k datu akvizice bude vypočítán jako 20 % x 3 miliony Kč. Pojďme si vysvětlit, proč tomu tak není.

Při výpočtu goodwillu je nutné mít na paměti, že goodwill je vyčíslován na té úrovni, na které vznikl – v tomto případě byla na úrovni D1 pořizena 100% majetková účast v D2. V průběhu konsolidace je v rámci konsolidačních úprav nahrazována hodnota majetkové účasti vykázané v D1 (3,5 milionu Kč) hodnotou čistých aktiv D2. Hodnota celkových čistých aktiv D2 je v konsolidaci 3 miliony Kč (vlastní kapitál k datu akvizice) + 500 tisíc Kč (goodwill). Z této hodnoty jsou nekontrolní podíly vyčísleny již na úrovni společnosti D1, protože hodnota majetkové účasti je součástí čistých aktiv společnosti D1. Pokud bychom vyčíslili nepřímé nekontrolní podíly k datu akvizice i na úrovni společnosti D2, byla by jejich hodnota uměle navýšena. Akvizicí společnosti D2 tedy nedojde k ovlivnění výše nekontrolních podílů v konsolidaci.